

RAMON TRIAS I FARGAS (1922-1989)

Nascut a Barcelona el 27 de desembre de 1922. Arran de la guerra civil marxa exiliat a Colòmbia acompanyant la seva família: el seu pare, Antoni Trias i Pujol, era militant d'Acció Catalana Republicana i va participar durant la Segona República en el Patronat de la Universitat Autònoma de Barcelona, de la qual era Catedràtic de Cirurgia. Però Ramon Trias no deixa mai l'entorn català per raó del pregon arrelament dels seus al nostre país, a la seva cultura i als idearis que predominaven aleshores. Tant en el seu sojorn a Suïssa com en la seva llarga estada a Colòmbia es relaciona amb gent de races, idiomes i religions diverses i això el forma intel·lectualment i personalment.

El 1947 obté el Doctorat en Dret per la Universitat Nacional de Bogotà. Aquest mateix any marxa a Estats Units i estudia a la Universitat de Chicago; el 1950 obté el

Màster d'Economia. Havent acabat el Màster, torna a Catalunya al mateix lloc on havia viscut, a la Rambla de Catalunya de Barcelona, on generacions dels seus havien tingut la residència.

La decisió de tornar a casa significa separar-se de la família. L'any 1954 es casa amb Montserrat Trueta, i del matrimoni en naixeran quatre fills: Toni, Katy, Mireia i Andy. El 1960 es llicencia en Econòmiques a la Universitat de Barcelona, i dos anys més tard aconsegueix per oposició la Càtedra d'Economia Política i Hisenda pública a la Facultat de Dret de la Universitat de València.

L'any 1963 organitza el Servei d'Estudis del Banc Urquijo de Barcelona, un servei pioner d'altres que seguiren el seu model, constituint una font d'importants aportacions per a l'economia catalana, formant generacions de destacats economistes catalans. Allí diferents empresaris i universitaris joves troben un aprenentatge amb l'aplicació de nous mètodes per a l'estudi de l'economia. Ramon Trias intervé en l'assessorament o la direcció de diverses empreses i en copsa en profunditat els problemes que fins llavors havien estat distants.

L'any 1969 el doctor Fabià Estapé el crida a ocupar novament la Càtedra d'Hisenda, ara, a la Universitat de Barcelona. Juntament amb aquesta via professional combina la via política amb un afany per l'esdevenidor de Catalunya i per l'assoliment de la democràcia a Espanya. És així quan el 1974 crea el partit Esquerra Democràtica de Catalunya, d'inspiració liberal, que posteriorment el 1978 es fusiona amb Convergència Democràtica de Catalunya.

L'any 1977 és elegit Diputat a Corts pel Pacte Democràtic de Catalunya per la circumscripció de Barcelona i presideix la Comissió Parlamentària de Minusvàlids. Surt elegit Diputat a les legislatures de 1979 i de 1982 per la coalició de Convergència i Unió. Entretant és nomenat President de Convergència Democràtica de Catalunya, el 1978. El 1980, Ramon Trias ocupa la Conselleria d'Economia i Finances del primer govern del President Pujol fins el novembre de 1982. Durant aquesta etapa presideix la Comissió Govern Central-Generallitat de Catalunya.

De les moltes activitats parlamentàries de Ramon Trias i Fargas quedarà per a nosaltres com a especialment destacable el discurs fet en defensa de la llengua catalana i el seu reconeixement en la Constitució Espanyola del 1978 i de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya del 1979.

Durant el període en què va deixar el Consell Executiu de la Generalitat de Catalunya va publicar el llibre *Narració d'una asfíxia premeditada*, on va voler demostrar que des de la mateixa Constitució passant per la LOFCA i la LOAPA ha existit un procés de pèr-

dua progressiva de capacitat econòmica per part de les autonomies.

L'any 1983 encapçala la llista de CIU a l'Ajuntament de Barcelona, on és cap de l'oposició. Un any més tard és escollit membre de la secció espanyola de la Comissió Trilateral, càrrec que havia deixat en excedència en ésser nomenat Conseller.

L'any 1986 és elegit senador, càrrec que ocupa fins a mitjan 88, quan torna a la Conselleria d'Economia i Finances, càrrec que ocupa fins al moment del seu traspàs. La presidència de CDC l'ocupa fins al Congrés del gener de l'any 1989, en què passa a ésser militant de base. En el seu discurs de comiat com a President deixa clar que ell és un liberal i un nacionalista quan diu: "Des del primer dia, des d'abans de fusionar-me em vaig manifestar obertament a la premsa i a les assemblees de partit com un liberal de sempre".

Ramon Trias ha estat, a més, membre de la Reial Acadèmia de Medicina, de la Reial Acadèmia de Ciències Econòmiques i Financeres, de la Lliga Europea de Cooperació Econòmica i de l'Instituto Español de Analistas de Inversión. L'any 1968 és elegit membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans (Secció de Filosofia i Ciències Socials). També ha estat membre del Col·legi d'Economistes, del Col·legi d'Advocats i del Congrés de Cultura Catalana. Així mateix fou President-Executiu del Centre de Relacions Autònòmiques de la Generalitat i va formar part de la Comissió de Treball que assessora el President de la Generalitat en els temes relatius a les Relacions Institucionals amb l'Estat.

En la seva activitat professional cal destacar que fou Vice-president de Phoenix Latina, SA; Director General de l'Editorial Labor i Secretari del Banc de Barcelona, entre moltes altres activitats.

L'últim homenatge que va rebre Ramon Trias va ésser el mes de setembre quan fou guardonat amb el títol d'"Un ciutadà que ens honora", pel Grup-7, un grup de set dones empresàries que l'escolliren "per la seva condició de persona de diàleg".

Voldria recollir dues expressions que em semblen especialment destacables. Una és la valoració personal feta pel Sr. Richard Moore, que va exposar la següent visió de Ramon Trias i Fargas des d'una perspectiva internacional:

"La major part de les carreres polítiques acaben amb desil·lusions o tragèdies. Fins i tot l'afortunat, normalment s'hi queda tant de temps que resulta pesat o veu que les seves realitzacions han esdevingut obsoletes per la marxa dels esdeveniments. Ramon Trias i Fargas, que va morir d'un atac de cor durant un míting electoral a Catalunya el 22 d'octubre, n'era una excepció. Ell va veure les seves aspiracions polítiques fetes realitat, les quals no poden esdevenir obsoletes perquè

són els fonaments per al futur de Catalunya, d'Espanya i, en gran part d'Europa.

"Trias i Fargas estava obstinat que Catalunya havia de recuperar el seu dret a celebrar la seva rica identitat i a reafirmar la seva antiga tradició d'autonomia política, que foren denegades per Franco, ara sense caure en l'error de l'aridesa del separatisme. Trias i Fargas va recordar que la democràcia liberal havia de reemplaçar la dictadura a Espanya i que el feixisme no havia de donar lloc al marxisme, sinó a la llibertat. Trias i Fargas estava segur que el futur d'Espanya es proveiria d'una creixent, florent Comunitat Europea. Ell va tenir una actuació decisiva a aconseguir el primer punt, un paper de líder en l'establiment del segon i va efectuar una contribució significant en la realització del tercer.

"Va tenir una autoritat moral que derivà del fet que va exposar aquestes opinions públicament quan era perillós de fer-ho. Estava orgullós d'ésser català, però mai no va negar que també era espanyol i, evidentment donava suport a la unitat, dins la diversitat, d'Europa. No tan sols va ésser un liberal demòcrata en política, sinó que en la seva conducta personal, tan cortesa i honesta —virtuts que no sempre van juntes—, va viure amb les qualitats de tolerància i raó, que són essencials per a la democràcia liberal.

"Algú que l'hagués sentit al Congrés de Convergència a Barcelona al principi del 1989, quan va anunciar la seva intenció de retirar-se de la presidència i esdevenir un militant de base, no hauria pogut deixar de sentir-se profundament emocionat per l'afecte que ell va demostrar pels representants d'un dels moviments democràtics liberals de més èxit del món. Aquesta mostra de gran respecte era desinteressada i mereixedora de lloança. Desinteressada perquè ell va renunciar al seu poder, i mereixedora perquè la seva contribució a les polítiques demòcrates i liberals i la seva estimació a Catalunya, Espanya i Europa i a tot el món va ésser molt gran.

"El 1989 ha estat un any extraordinari a Europa. Som testimonis de la recuperació de les llibertats en un territori molt ampli. El liberalisme, si no sempre els Partits Liberals —Trias i Fargas hauria sabut valorar la ironia—, està creixent com mai. En la perspectiva de la història és probable de reconèixer que si Espanya hagués tornat a incórrer en la intolerància i la ferocitat després de la mort de Franco, el més ample alliberament dels pobles d'Europa i la més gran unitat de les nacions europees que ara comença no hauria estat possible. Nosaltres, per tant, devem molt a aquells qui establiren els valors civilitzats democràtico-liberals a Espanya. Entre ells, Ramon Trias i Fargas era a l'avantguarda."

Finalment crec especialment destacable el propi parlament de Ra-

mon Trias i Fargas en el darrer homenatge públic que va rebre en vida i que recullo textualment com segueix:

“Abans d’acabar voldria fer una consideració complementària. Josep Pla, que com tots els grans literats era, a vegades, injust, deia no sé on, que els catalans erem un poble de triomfalistes i homenatjats. Podríem dir, segurament amb més encert, que som un poble optimista i que això és bo. Podríem dir i això també és veritat, que som un poble que veu amb bons ulls els homenatges. Però això no s’ha d’entendre com quelcom de superficial i vanitós, Quan es fa un homenatge a una persona com el que estem fent avui, no es fa perquè aquesta persona tingui necessàriament especials virtuts i qualitats. És la generositat dels seus amics la que configura el protagonista com un personatge que mereix ésser destacat, premiat i si voleu, homenatjat. Però la cosa va més enllà dels homenatges.

“Si analitzem el premi, el que busquem tots és homenatjar de forma general les virtuts i mèrits que desitgem per a la col·lectivitat catalana. Parlant clar, ens volem definir tots nosaltres. No es tracta tant de dir si jo sóc dialogant, com d’afirmar que els catalans volem el diàleg; no es tracta tant de dir si jo sóc liberal, com que quedi clar que els catalans són partidaris de la llibertat; no es tracta tant que jo tingui fe en el futur, com d’afirmar que els catalans tenim confiança en nosaltres mateixos i creiem en el nostre futur. No es tracta tant de si no sóc dogmàtic com de què els catalans volem ser pactistes. Jo sóc simplement la presència que serveix de motiu en aquest moment perquè la societat catalana aquí representada deixi constància que desitja la llibertat, que vol estimar Catalunya, que creu en el diàleg, que és transigent, que vol tirar endavant i progressar en tots els camps de l’activitat col·lectiva. Estic aquí simplement perquè vosaltres m’heu fet un punt de referència, un pretext per a coses més grans, una simple presència que ens recorda els anhels de tots. Fem en aquest moment un homenatge a les virtuts indicades d’una manera abstracta i permanent i, a fi de comptes, fem un homenatge a tots els qui són aquí presents. Com a modestíssim pretext en aquesta prova d’optimisme general i de fe en el futur de Catalunya, jo torno a repetir-vos molt sincerament, molt emocionadament: Gràcies.”

Únicament em resta expressar l’agraïment pel mestratge rebut per Ramon Trias i Fargas. L’Institut d’Estudis Catalans i tots els catalans sentim aquesta pèrdua, la d’un autèntic patrici català que ens quedarà com a exemple i constant referència.

Carles A. Gasòliba i Böhm

Membre de la Secció de Filosofia i Ciències Socials

(Nota necrològica llegida en el Ple del dia 29 de gener de 1990)